

Skogliga siffror

för Skåne 2018

Författare
Erik Bergqvist

Projektledare
Henrik Andersson

Omslag
Yaman Albolbol

1 Sammanfattning och innehållsförteckning

Tabell 1. Sammanställning över skåniskt skogsbruk. Notera att enheter samt jämförelser varierar. Tabellen är indelad i två huvudfält, där siffror för Skåne presenteras i det vänstra fältet. Kolumnen ”Grannlän” visar hur läget i Skåne förhåller sig till grannlänerna. Om det står ”mer”, som exempelvis åkermark; skall detta alltså tolkas som att Skåne har mer åkermark än grannlänerna. Kolumnen ”Riket” visar värdet för Sverige som helhet, vilket kan vara både i procent eller i fasta enheter.

Fakta	Skåne			Jämförelse		Sida
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket	
Landareal	1,1 milj. ha	100 %	-	Mer	3%	7
*varav åkermark	471 000 ha	42%	Minskande	Mer	17%	7
*varav bebyggd mark	116 000 ha	11%	Ökande	Mer	10%	7
*varav naturbete	67 000 ha	6%	Ökande	Likvärdigt	13%	7
*varav myr	15 000 ha	1%	Stabil	Mindre	0,3%	7
*varav skogsmark (riksskogstaxeringen)	421 000 ha	Se nedan	Ökande	Mindre	-	7
Skogsmark (skogsstyrelsen)	406 000 ha	100%	Ingen förändring	Mindre	2%	8
*varav ädellövskog	74 500 ha	18%	Svagt ökande	Mer	33%	8
*varav granskog	140 800 ha	35%	Svagt minskande	Mindre	2%	8
*varav tallskog	45 400 ha	11%	Stabil	Mindre	1%	8
*varav lövskog	91 000 ha	22%	Ökande	Mindre	6%	8
*varav barrblandskog	8 200 ha	2 %	Kraftigt minskande	Mindre	-	8
*varav blandskog	20 000 ha	5 %	Stabil	Mindre	-	8
Produktiv skogsmark	393 000	29%	Ingen förändring	Mindre	2%	8
Virkesförråd	83,4 milj. m ³ sk	100%	Ökande	Likvärdigt	3%	9–10
*varav Bok	13 milj. m ³ sk	15%	Svagt minskande	Likvärdigt	66%	9–10
*varav Ek	6 milj. m ³ sk	7%	Ingen förändring	Likvärdigt	20%	9–10
*varav Övrigt ädellöv	1,6 milj. m ³ sk	2%	Ökande	Likvärdigt	16%	9–10
*varav Björk	10,3 milj. m ³ sk	12%	Ökande	Likvärdigt	3%	9–10
*varav Övrigt löv	8,2 milj. m ³ sk	10%	Ökande	Mer	6%	9–10
*varav Gran	33,4 milj. m ³ sk	42%	Minskande	Mindre	3%	9–10
*varav Tall	8,9 milj. m ³ sk	11%	Svagt minskande	Mer	1%	9–10
Tillväxt	3,4 milj. m ³ sk	100%	Ingen förändring	Likvärdigt	3%	11
*varav Bok	332 000 m ³ sk	10%	Ökat	Mer	62%	11
*varav Ek	131 000 m ³ sk	4%	Minskat svagt	Något mer	15%	11
*varav Övriga lövträd	321 000 m ³ sk	9%	Ökat	Mer	8%	11
*varav Björk	422 000 m ³ sk	12%	Ökat	Likvärdigt	3%	11
*varav Gran	1,87 milj. m ³ sk	55%	Minskat	Mindre	0,03%	11
*varav Tall	337 000 m ³ sk	10%	Ökat	Mindre	1%	11
Medelbonitet	11,2 m ³ sk	-	-	Högre	5,3 m ³ sk	11

Tabell 1. Forts.

Fakta	Skåne			Jämförelse		Sida
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket	
Årlig avverkningsvolym	2,8 milj. m ³ sk	82 % av tillväxten	Varierande	Mindre	77% av tillväxten	12
*varav gallring	ca 1,1 milj. m ³ sk	-	Stabil	-	-	12
*varav slutavverkning	ca 1,7 milj. m ³ sk	-	Varierande	-	-	12
Råvaruförbrukning i Skåne	1,6 milj. m ³ fub	70 %	Okänd	Okänd	2 %	12
*varav sågbart	697 000 m ³ fub	-	-	-	-	12
*varav massaved	875 000 m ³ fub	-	-	-	-	12
Föryngringsareal, årligen	7850 hektar	100%	Varierande	Likvärdig	-	13
*varav normal skog	6500 ha	83%	Varierande	Likvärdig	3 %	13
*varav ädellöv	1350 ha	17%	Stabil	Mindre	87 %	13
Planterad areal	ca 6000 ha	76 %	Stabil	Likvärdig	90 %	13
*varav normal skog	ca 6000 ha	76%	Stabil	Likvärdig	-	13
*varav ädellöv	ca 20 ha	-	Avtagande	Likvärdig	-	13
Naturligt föryngrad areal	ca 2000 ha	25 %	Stabil	Likvärdig	11 %	13
*varav i normal skog	ca 600 ha	8 %	Stabil	Likvärdig	-	13
*varav i ädellövskog	ca 1300 ha	17 %	Stabil	Likvärdig	-	13
Hyggesstorlek	2,6 ha	-	Stabil	Likvärdig	4,1 ha	13
Främmande trädslag, årlig föryngring	Ca 300 ha	5 %	Ökande	Mycket större	4500 ha	14
Maskinell markberedning	3100 hektar	Ca 50 %	Stabil	Mer	156 000 ha	15
Årlig röjningsareal	Ca 13 000 ha	1 % av Sk.	Ökande	Likvärdigt	421 000 ha	15
Röjningsbehov	ca 30 000 ha	7 % av skogsmarken	Ökande	Likvärdigt	7 % av skogsmarken	15
Gallringsareal	Okänd	-	-	-	-	15
Skyddad skogsmark (exkl. Natura 2000)	17 800 ha	100%	Ökande	Mer	2,1 milj. ha	16
*varav i biotopskydd	994 ha	5 %	Ökande	Mer	28 600 ha	16
*varav i naturvårdsavtal	1147 ha	7 %	Ökande	Likvärdigt	144 000 ha	16
*varav i naturreservat	13 928 ha	78 %	Ökande	Likvärdigt	1,9 milj ha	16
*varav i nationalparker	1762 ha	10 %	Stabil	Mer	128 200 ha	16
Natura 2000	849 ha	-	Stabil	Mindre	54 860 ha	16
Nyckelbiotoper, ej skyddade	2 350 ha	-	-	Likvärdigt	109 000 ha	16
Övrig arealer med höga naturvärden	2 800 ha	-	-	Likvärdigt	638 000 ha	16
Areal att skydda till 2020	1600 ha	-	-	-	-	16
*varav skogsstyrelsen	360 ha	-	-	-	-	16
*varav länsstyrelsen	1240 ha	-	-	-	-	16

Tabell 1. Forts.

Fakta	Skåne			Jämförelse		
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket	Sida
Ägarfördelning prod. skogsmark	357 000 ha	100 %	Stabil	-	-	17
*varav staten	5 000 ha	1 %	Ökande	Likvärdigt	7 %	17
*varav statsägda aktiebolag	13 000 ha	4 %	Stabil	Likvärdigt	13 %	17
*varav övriga allmänna ägare	9 000 ha	3 %	Stabil	Likvärdigt	1 %	17
*varav privatägda aktiebolag	28 000 ha	8 %	Minskande	Mer	24 %	17
*varav enskilda ägare	278 000 ha	78 %	Stabil	Mindre	48 %	17
*varav övriga privata ägare	23 000 ha	6 %	Stabil	Mer	6 %	17
Brukningenheter	10 353 st	-	Minskande	Fler	-	18
*medelstorlek	34,5 ha	-	-	-	-	18
*medianstorlek	10 ha	-	-	-	-	18
*stora privata brukningenheter > 500 ha skog	86 000 ha skog	26 % av privat skogsareal	Stabil	Fler	-	18
Privata skogsägare	15 866 st	100 %	Minskande antal	Fler	320 000 st	19
*varav kvinnor	6269 st	40%	Ökande andel	Likvärdigt	40 %	19
*medelålder	60 år	-	Kraftigt ökande	-	60 år	19
*närboägd	70 %	-	Ökande	Likvärdigt	68 %	19
*utboägd/delvis utboägd	30 %	-	Minskande	Likvärdigt	32 %	19
Självverksamhet	-	-	-	-	15 %	20
*gallring, volym	54 600 m ³ sk	5 %	Minskande	Oklart	-	20
*övrig huggning (ej slutavverkning)	26 000 m ³ sk	2,5 %		Oklart	-	20
*röjning, hektar	8 700 ha	67%		Oklart	-	20
Årsverken i skogsbruket	800 st	100 %	Ökande	Likvärdigt	16 360 st	21
*varav entreprenörer	495 st	62 %	Ökande	-	8 760 st	21
*storskaligt skogsbruk	90 st	11%	Ökande	-	1 250 st	21
*småskaligt skogsbruk	216 st	27 %	Stabil	-	6 350 st	21
Sysselsatta i skogsbruket	503 st	100%	Minskande	Okänt	-	21
*varav skogsskötsel företag	188 st	37 %	Svagt ökande	Okänt	-	21
*varav avverknings företag	220 st	44 %	Minskande	Okänt	-	21
*varav övriga skogsbruks företag	26 st	5 %	Minskande	Okänt	-	21
*varav virkesmätning	10 st	2 %	Minskande	Okänt	-	21
*varav övriga service företag	69 st	13 %	Stabil	Okänt	-	21
Ekonomiska stöd till skogsbruket	9,4 milj. kr.	100%	Varierande	Mer	-	22
*ädellövsstöd	8,7 milj. kr	92 %	-	Mer	11,3 milj	22
*NOKÅS	500 t kr	5 %	-	Mindre	10 milj.	22
*Landsbygdsprogrammet	300 t kr.	3%	-	Okänt	-	22
Viltstammar	-	-	Ökande	Mer	-	23
Färska betesskador, tall	13 %	-	Stabil	Något mindre	13 %	24
*skogsstyrelsens mål	5 %	-	-	-	5 %	24

2 Kort om begreppet produktiv skogsmark

Det finns inte en enda entydig definition av begreppet produktiv skogsmark. I Sverige är det främst tre myndigheter som har intresse av att kartlägga skogsarealen; Riksskogstaxeringen, Skogsstyrelsen och Skatteverket (fastighetstaxeringen). Dessa tre myndigheter har tre sinsemellan olika definitioner av skogsmark. Riksskogstaxeringen klassar all skogsmark som idealt skulle kunna producera över en skogskubikmeter per hektar och år som produktiv skogsmark. Produktiv skogsmark enligt skogsstyrelsens definition är den areal som faktiskt producerar mer än en skogskubikmeter per hektar och år, utan produktionshöjande åtgärder. Produktiv skogsmark är enligt skogsstyrelsens definition alltså den skogsmark som inte är impediment. Ibland talar skogsstyrelsen också om begreppet skogsmark. Då menas produktiv skogsmark och impediment. Skatteverket följer skogsstyrelsens indelning av skogsmark, men undantar all skog på tomtmark. Alla fastigheter under 2 hektar blir automatiskt klassade som tomtmark.

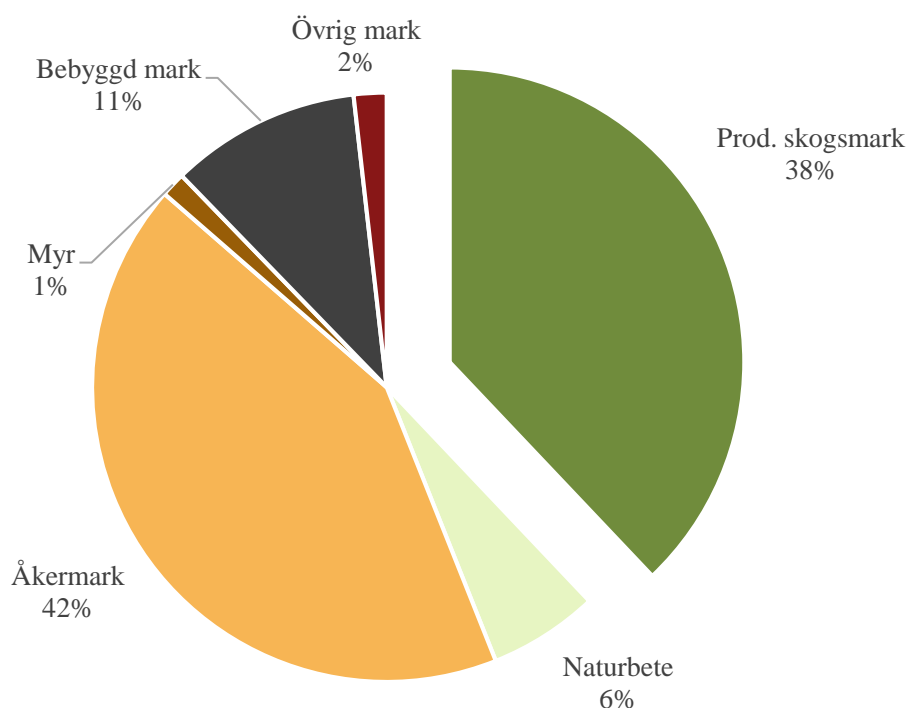
Tabell 2. Arealen skogsmark och produktiv skogsmark i Skåne enligt olika definitioner.

Namn	Definition	Hektar
Skogsmark	Riksskogstaxeringen	421 000
Skogsmark (med impediment)	Skogsstyrelsen	406 000
Produktiv skogsmark (utan impediment)	Skogsstyrelsen	393 000
Produktiv skogsmark (skog på tomtmark ej medräknad)	Skatteverket (fastighetstaxeringen)	357 000

3 Markanvändning

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Landareal	1,1 milj. ha	100 %		Mer	3%
*varav åkermark	471 000 ha	42%	Minskande	Mer	17%
*varav bebyggd mark	116 000 ha	11%	Ökande	Mer	10%
*varav naturbete	67 000 ha	6%	Ökande	Likvärdigt	13%
*varav myr	15 000 ha	1%	Stabil	Mindre	0,3%
*varav skogsmark	421 000 ha	38 %	-	-	-

Kommentar: Andelen skogsmark enligt riksskogstaxeringen¹ är betydligt lägre än snittet i Götaland (59%). I angränsande län till Skåne ligger andelen på kring 50–60%. Fördelningen på övriga ägoslag är också unik för Skåne, inget annat angränsande län har så liten andel myr och så stor andel åkermark. Även andelen bebyggd mark är högre jämfört med Götaland.

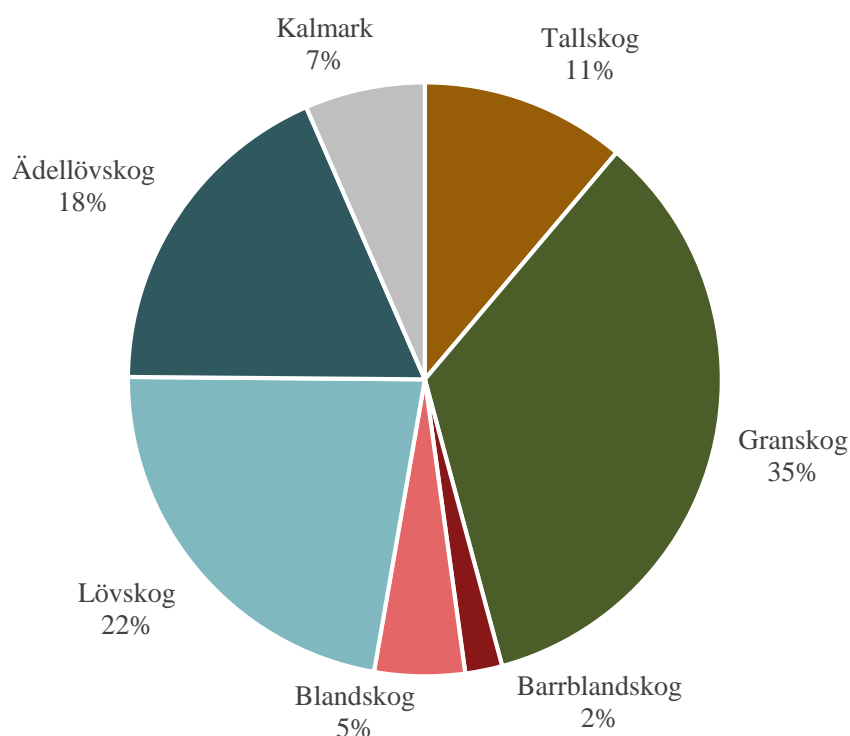
Figur 1. Visar markanvändningen fördelat på olika användningsområden. Indelningen följer riksskogstaxeringens indelning av marken.

¹ För riksskogstaxeringens definition av skogsmark, se ”Kort om begreppet skogsmark”

4 Beståndstyper²

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Skogsmark	406 000 ha	100%	Ingen förändring	Mindre	2%
*varav ädellövskog	74 500 ha	18%	Svagt ökande	Mer	33%
*varav granskog	140 800 ha	35%	Svagt minskande	Mindre	2%
*varav tallskog	45 400 ha	11%	Stabil	Mindre	1%
*varav lövskog	91 000 ha	22%	Ökande	Mindre	6%

Kommentar: Barrträden upptar något större arealer än lövträden i Skåne. I jämförelse med grannlänerna sticker Skåne ut genom att ha liten andel barrblandskogar, skogar med blandning mellan gran och tall (2%). Värt att notera är att arealen barrblandskogar minskat från 18 100 ha till 8 200 ha på tio år (ej i denna tabell). Skåne har alltså en utveckling mot trädslagsrena barrbestånd. Även arealen blandskogar (5%) är lägre än omgivande län. Den vanligaste skogstypen i Skåne är granskog.

Figur 2. Fördelning av skogsmarksarealen (impediment och produktiv skogsmark enligt skogsstyrelsen definition) på olika beståndstyper i Skåne.

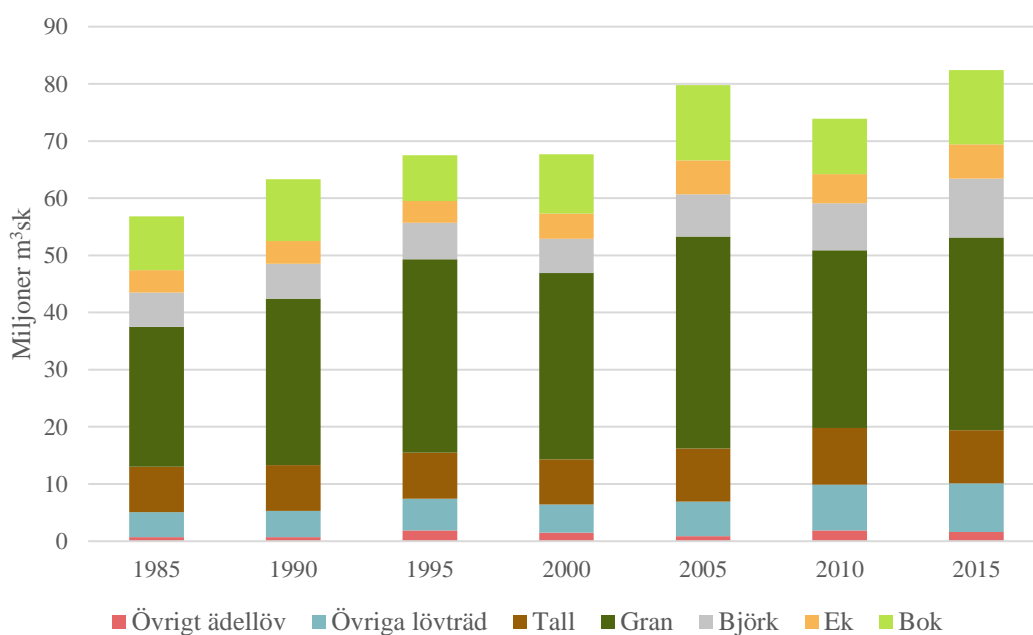
² Beståndstyp avser indelning efter dominerande trädslag i beståndet

5 Virkesförråd – utveckling och dagsläge

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Virkesförråd	83,4 milj. m ³ sk	100%	Ökande	Likvärdigt	3%
*varav Bok	13 milj. m ³ sk	15%	Svagt minskande	Likvärdigt	57%
*varav Ek	6 milj. m ³ sk	7%	Ingen förändring	Likvärdigt	16%
*varav Övrigt ädellöv	1,7 milj. m ³ sk	2%	Ökande	Likvärdigt	16%
*varav Björk	10,3 milj. m ³ sk	12%	Ökande	Likvärdigt	3%
*varav Övrigt löv	8,5 milj. m ³ sk	10%	Ökande	Mer	6%
*varav Gran	33,7 milj. m ³ sk	42%	Minskande	Mindre	3%
*varav Tall	9,3 milj. m ³ sk	11%	Svagt minskande	Mer	1%

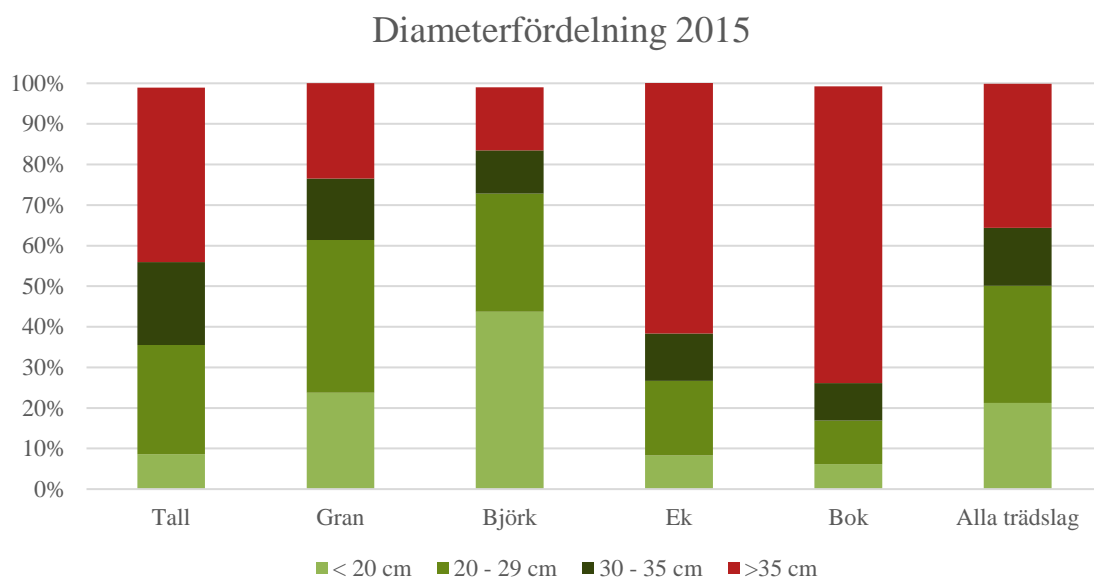
Kommentar: Sett över en trettioårsperiod har virkesförrådet ökat med cirka 25 miljoner skogskubikmeter i Skåne (figur 3). Nästan hälften av ökningen står granen för, men volymen ökar för i princip alla trädslag. Volymen tall ökar svagt under perioden.

Andelen gran är mindre i Skåne jämfört med omgivande län. I exempelvis Hallands län är gran det totalt dominerande trädslaget, i Blekinge och Kronoberg står gran för runt hälften av virkesvolymen.

Figur 3. Virkesförrådets utveckling i Skåne från 1985 fram till idag.

Gran och björk, som tillsammans står för hälften av virkesförrådet, finns främst i klenare diameterklasser (figur 4). Tall, och framförallt ek och bok, har sitt virkesförråd främst i grövre diameterklasser. Detta beror dels på att en del av volymen för ek och bok finns i skyddad äldre skog, dels på att skötsel av ek och bok syftar till virke med grova diametrar. Trots detta finns anmärkningsvärt lite av volymen för dessa trädslag i klenare diameterklasser (< 20 cm i brösthöjd). Virkesförrådet för tall, ek och bok ökar alltså i Skåne de senaste trettio åren på grund av låg avverkningstakt i avverkningsbara diametrar.

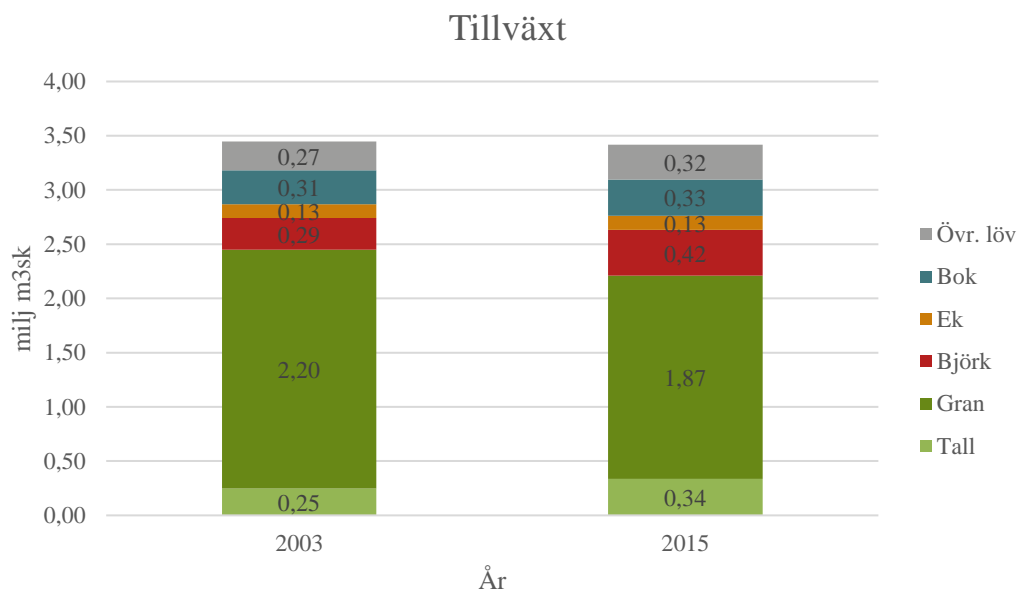
Figur 4. Visar hur virkesförrådet fördelar sig i procent på olika diameterklasser för de vanligaste trädslagen i Skåne. Röd färg markerar mycket grova träd.

6 Tillväxt

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Tillväxt	3,4 milj. m ³ sk	100%	Ingen förändring	Likvärdigt	3%
*varav Bok	332 000 m ³ sk	10%	Ökat	Mer	62%
*varav Ek	131 000 m ³ sk	4%	Minskat svagt	Något mer	15%
*varav Övriga lövträd	321 000 m ³ sk	9%	Ökat	Mer	8%
*varav Björk	422 000 m ³ sk	12%	Ökat	Likvärdigt	3%
*varav Gran	1,87 milj. m ³ sk	55%	Minskat	Mindre	0,03%
*varav Tall	337 000 m ³ sk	10%	Ökat	Mindre	1%
Medelbonitet	11,2 m ³ sk	-	-	Högre	5,3 m ³ sk

Kommentar: Medelboniteten i Skåne är med svenska mått mätt mycket god, drygt 11 m³sk (motsvarar G32 i ståndortsindex). Tillväxten bör läsas med diameterfördelningen som stödfigur, se föregående sida. Volymtillväxten för tall, ek och bok finns främst i grövre diametrar, det vill säga äldre träd. För gran är det yngre och medelålders granskogar som står för stor del av tillväxten. Björk, bok och tall står för vardera en tiondel av tillväxten.

Tillväxten i Skåne har varit stabil över tid (figur 5). På sikt kommer dock tillväxten för tall, ek och bok börja minska, eftersom det främst är äldre skog som står för tillväxten. Detta kommer visa sig för tall först, eftersom tall i egenskap av ett pionjärträdslag har en tidig kulmination på sin tillväxt. Bok och ek har uthållig tillväxt, vilket gör att tillväxten kan vara stabil trots en hög ålder på träden.

Figur 5. Tillväxt för de vanligaste trädslagen i Skåne 2003 och 2015.

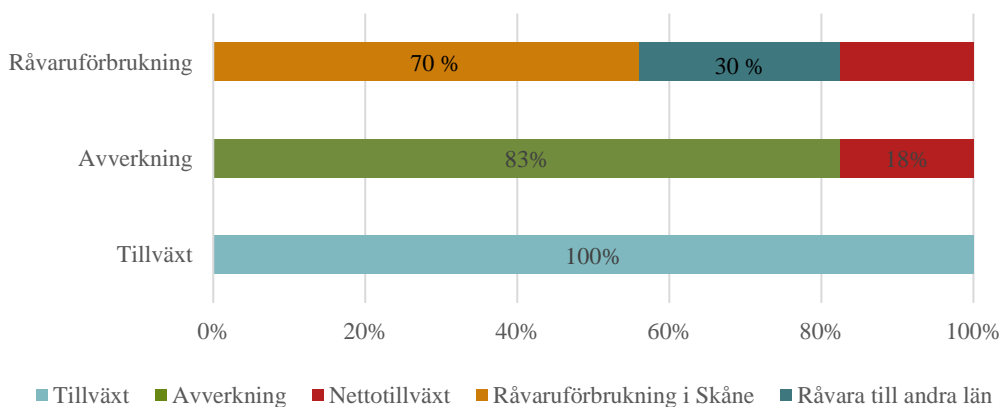
7 Avverkning och råvaruförbrukning

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Årlig avverkningsvolym	2,8 milj. m ³ sk	82 % av tillväxten	Varierande	Mindre	77% av tillväxten
*varav gallring	ca 1,1 milj. m ³ sk	-	Stabilt	-	-
*varav slutavverkning	ca 1,7 milj. m ³ sk	-	Varierande	-	-
Råvaruförbrukning i Skåne	1,6 milj. m ³ fub	70 % av råvaran	Okänd	Okänd	2 %
*varav sågbart	697 000 m ³ fub	-	-	-	-
*varav massaved	875 000 m ³ fub	-	-	-	-

Kommentar: Den avverkade volymen i Skåne varierar något från år till år men är relativt stabil. De redovisade siffrorna är från 2017, men är ett bra medelvärde för avverkningsvolymen de senaste 10 åren, där volymen pendlar kring 2,8 miljoner m³sk, plus/minus ungefär 0,2 miljoner m³sk. Den exakta volymen från gallringar respektive förnygringsavverkningar är tyvärr inte känd i Skåne. På Götalandsnivå kommer 40 % av virkesvolymen från gallring och cirka 60 % från förnygringsavverkning. Den fördelningen ger ungefär 1,1 miljoner m³sk från gallring och 1,7 miljoner m³sk från förnygringsavverkning i Skåne.

Drygt 80 procent av tillväxten avverkas årligen i Skåne. Jämfört med riket är detta något högre (77 %). Läger man in i beräkningen att bokskogar och ekskogar avverkas i låg utsträckning (se kap 6) så indikerar detta att övriga skogar troligen avverkas relativt hårt. Något förenklat kan man säga att granskogarna i Skåne utnyttjas i mycket hög grad och att nettotillväxten hamnar i äldre ädellövskogar (se figur 6).

Tillväxt, avverkning och råvaruförbrukning

Figur 6. Förhållandet mellan tillväxt, avverkning och råvaruförbrukning i Skåne. Råvaruförbrukningen är uttryckt som procent av avverkningsvolymen.

8 Föryngring

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Föryngringsareal, årligen	7850 hektar	100%	Varierande	Likvärdig	-
*varav normal skog	6500 ha	83%	Varierande	Likvärdig	3 %
*varav ädellöv	1350 ha	17%	Stabil	Mindre	87 %
Planterad areal	ca 6000 ha	76 %	Stabil	Likvärdig	90 %
*varav normal skog	ca 6000 ha	76%	Stabil	Likvärdig	-
*varav ädellöv	ca 20 ha	-	Avtagande	Likvärdig	-
Naturligt föryngrad areal	ca 2000 ha	25 %	Stabil	Likvärdig	11 %
*varav i normal skog	ca 600 ha	8 %	Stabil	Likvärdig	-
*varav i ädellövskog	ca 1300 ha	17 %	Stabil	Likvärdig	-
Hyggesstorlek	2,6 ha	-	Stabil	Likvärdig	4,1 ha

Kommentar: Någon exakt siffra på hur stor areal som föryngras årligen finns inte, men avverkningsanmälan ger en fingervisning hur stora arealer det rör sig om. 2017 avverkningsanmäldes ungefär 7 850 hektar skog i Skåne, varav 1 350 hektar var ädellövskog. 7850 hektar motsvarar 2 % av den produktiva skogsmarken i Skåne. Den föryngrade arealen varierar kraftigt med konjunkturen.

En genomsnittlig föryngringsyta är enligt avverkningsanmälan i Skåne 2,6 hektar, jämfört med rikssnittet på 4,1 hektar. Ett rimligt antagande är att ett hygge i Skåne är något mindre, då områden under 0.5 hektar inte behöver anmälas till skogsstyrelsen.

Om föryngringsmetoderna för de olika skogstyperna, ädellövskog och normal skog, jämförs var för sig, kan man se att Skåne i stort följer trenderna vad gäller föryngringsmetod för riket (tabell 3). I normal skog inkluderas alltså all skog som inte är ädellövskog, det vill säga även rena lövskogsbestånd. Plantering är totalt dominerande som metod, liksom i riket i övrigt. Hur föryngringsmetoderna fördelar sig mellan barrskogsbestånd och lövskogsbestånd är inte utrett. Skåne har nästan all ädellövskogsföryngring i Sverige (87 %, se tabell ovan). Vilka metoder som används i Skåne avspeglas alltså tydligt på riksnivå för ädellövskogar.

Tabell 3. Användning av olika föryngringsmetoder för normal skog och ädellövskog jämfört med riket i stort.

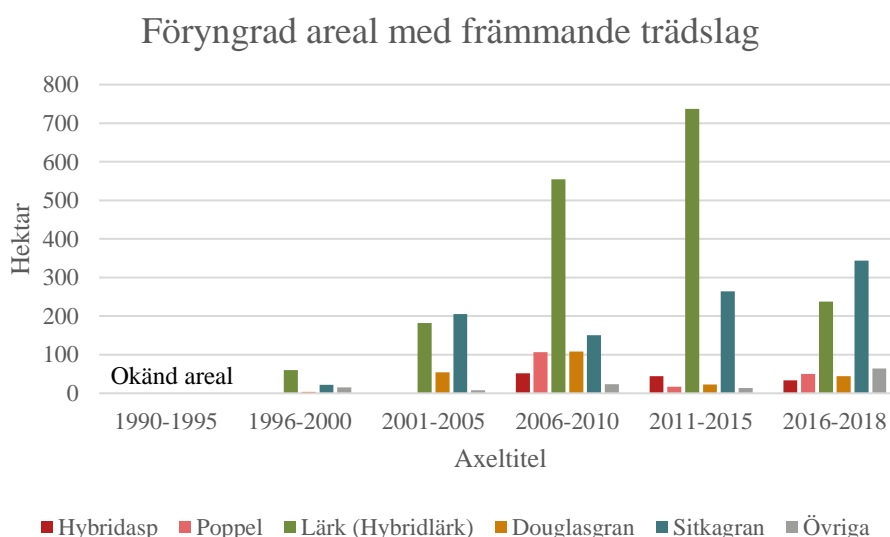
Föryngringsmetod	Normal skog, Skåne	Normal skog, Riket	Ädellövskog, Skåne	Ädellövskog, Riket
Plantering	92 %	88%	1 %	1 %
Naturlig föryngring	8 %	12%	99%	99%

9 Främmande trädslag

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Främmande trädslag, årlig förnygring	Ca 300 ha	5 %	Ökande	Mycket större	4500 ha

Skåne sticker ut vad gäller användning av främmande trädslag. Årligen förnygras cirka 300 hektar med främmande trädslag, vilket motsvarar cirka 5 % av förnygringsarealen. Det är faktiskt bara Jämtlands och Västernorrlands län i Sverige där främmande trädslag används i större utsträckning än i Skåne! Skillnaden mot norra Sverige är att det i Skåne är många olika trädslag som används, medan det i norra Sverige främst är Contortatall. Det gynnsamma klimatet tillsammans med ett antal stora skogsägare (se kap 13), som enligt skogsstyrelsens erfarenhet utnyttjar dessa trädslag i hög utsträckning, är antagligen de två viktigaste bakomliggande faktorerna.

Sedan 1993 är det anmälningsskyldigt att redovisa när man förnygrar med främmande trädslag. Troligen tog det några år för markägare att vänja sig vid att redovisa detta och från de första åren efter 1993 är statistiken något knapphändig. Plikten att redovisa främmande trädslag gäller inte ytor under 0.5 hektar. Sedan 1993 är de vanligaste trädslagen att förnygra med lärk och hybridlärk (1773 hektar) och sitkagran (986 hektar), följt av douglasgran (233 hektar), poppel (174 hektar) och hybridasp (130 hektar) (figur 7). Trädslag använda nedlagd jordbruksmark är inte inkluderade i materialet, vilket sannolikt gör att arealen poppel och hybridasp underskattas något. Totalt fem hektar sykomorlön har anmälts för förnygring sedan periodens början.

Figur 7. Förnygrad areal i Skåne med de vanligast förekommande trädslagen. Övriga utländska barrträd klumpas ihop under olika samlingsbegrepp och dessa utgör en stor del av det som planteras i stapeln övriga. Kustgran (*Abies grandis*) torde stå för en stor del i den kategorin. Exempel på ytterligare övriga trädslag som används i mindre omfattning är rödek, svartgran och thuja..

10 Åtgärder i skogsbruket

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Maskinell karberedning	3100 ha	Ca 50 %	Stabil	Mer	156 000 ha
Årlig röjningsareal	Ca 13 000 ha	1 % av Sk.	Ökande	Likvärdigt	421 000 ha
Röjningsbehov	ca 30 000 ha	7 % av skogsmarken	Ökande	Likvärdigt	7 % av skogsmarken
Gallringsareal	Okänd	-	-	-	-

Kommentar: Knappt hälften av den förnygrade arealen markbereds i Skåne. Årligen röjs cirka 13 000 hektar och trenden är ökande areal. Detta är alltså både ungsogsröjningar och förröjningar i gallrings- och slutavverkningsbestånd. Röjningsbehov definieras som bestånd där huvudstammarnas utveckling hämmas och då lövträd hämmar barrträdens utveckling. Röjningsbehovet är uppskattat utifrån gemensamma siffror från Hallands, Skåne och Blekinge län, där 7 % av skogsmarken har röjningsbehov. För Skåne motsvarar detta ungefär 30 000 hektar. Röjning är viktig för att gynna konkurrenssvaga arter (t.ex. vissa lövträd) samt att få en god ekonomi i senare skogsbruksåtgärder. Tyvärr är den gallrade arealen i Skåne okänd. Detta tillsammans med uppgifter om vid vilka tätheter, vilken höjd och med vilken styrka som gallras hade gett värdefull information om skogsbrukets lönsamhet.

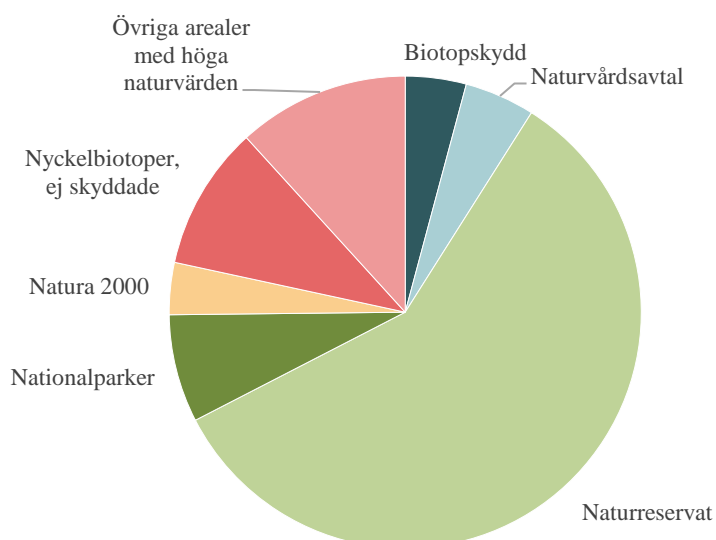
Arealen markberedning ligger stabil från år till år i Skåne.

11 Skyddad och värdefull natur

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Skyddad skogsmark (exkl. Natura 2000)	17 800 ha	100%	Ökande	Mer	2,1 milj. ha
*varav i biotopskydd	994 ha	5 %	Ökande	Mer	28 600 ha
*varav i naturvårdsavtal	1147 ha	7 %	Ökande	Likvärdigt	144 000 ha
*varav i naturreservat	13 928 ha	78 %	Ökande	Likvärdigt	1,9 milj ha
*varav i nationalparker	1762 ha	10 %	Stabil	Mer	128 200 ha
Natura 2000	849 ha	-	Stabil	Mindre	54 860 ha
Nyckelbiotoper, ej skyddade	2 350 ha	-	-	Likvärdigt	109 000 ha
Övriga arealer med höga naturvärden	2 800 ha	-	-	Likvärdigt	638 000 ha
Areal att skydda till 2020	1600 ha	-	-	-	-
*varav skogsstyrelsen	360 ha	-	-	-	-
*varav länsstyrelsen	1240 ha	-	-	-	-

Kommentar: Den skyddade skogsarealen i Skåne uppgår till 17 800 hektar skogsmark, varav i princip allt är produktiv skogsmark. Därutöver finns ytterligare cirka 5100 hektar oskyddad mark med höga naturvärden och 859 hektar med skog i natura 2000-områden med visst skydd. Skogsstyrelsen och länsstyrelsen har som mål att skydda ytterligare 1 600 hektar fram till 2020.

Områden med höga naturvärden

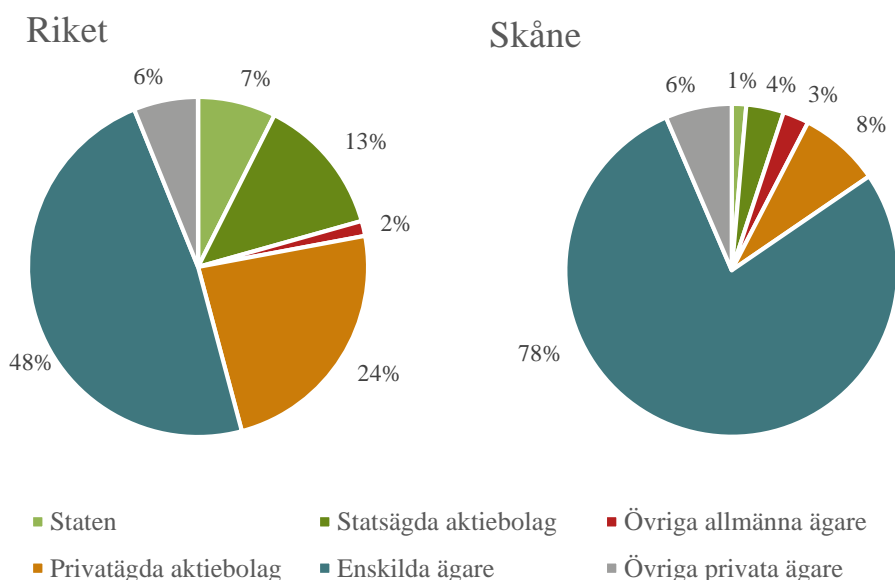

Figur 8. Visar fördelningen av natur med höga naturvärden på olika skyddsformer, samt arealer med utan skydd (röda fält) samt arealer med visst skydd (Natura 2000).

12 Ägarfördelning

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Ägarfördelning prod. skogsmark	357 000 ha	100 %	Stabil	-	-
*varav staten	5 000 ha	1 %	Ökande	Likvärdigt	7 %
*varav statsägda aktiebolag	13 000 ha	4 %	Stabil	Likvärdigt	13 %
*varav övriga allmänna ägare	9 000 ha	3 %	Stabil	Likvärdigt	1 %
*varav privatägda aktiebolag	28 000 ha	8 %	Minskande	Mer	24 %
*varav enskilda ägare	278 000 ha	78 %	Stabil	Mindre	48 %
*varav övriga privata ägare	23 000 ha	6 %	Stabil	Mer	6 %

Kommentar: All skogsmark på fastigheter under 2 hektar klassas som tomtmark (överskjutande areal upp till 394 000 hektar finns alltså på tomtmark, se kap 2 om definition av skogsmark). Skogsägandet i Skåne är något mer splittrat på olika former av ägande jämfört med grannlänerna. Det privata ägandet är starkt och olika former av offentligt ägande förhållandevis svagt. starkt vilket stämmer väl överens med hur det ser ut i omgivande län. Kronoberg är statsägda aktiebolag (främst Sveaskog) en mer betydande ägare.

Figur 9. Visar ägarfördelningen av skogsmarken i Skåne fördelat på olika typer av ägare, jämfört med riket som helhet.

13 Fastighetstruktur

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Brukningseenheter	10 353 st	-	Minskande	Fler	
*medelstorlek	34,5 ha	-	-	-	-
*medianstorlek	10 ha	-	-	-	-
		26 % av privat			
*stora privata brukningseenheter	86 000 ha skog	skogsareal	Stabil	Fler	-

Kommentar: Antalet brukningseenheter är 10 353 stycken i Skåne. Detta är alltså inte samma sak som antal fastigheter. En brukningseenhet är den skogsareal som ligger i samma kommun och har samma ägare. Trenden är att antalet brukningseenheter minskar, vilket innebär att det är vanligt att fastigheter köps upp av en annan ägare med skog i samma kommun. Detta är en trend som även ses nationellt. Medelstorleken på en skånsk skogsfastighet är blygsamma 34,5 hektar och medianstorleken 10 hektar. Detta betyder att det i Skåne finns ett större antal mindre skogsfastigheter.

I andra änden av skalan har Skåne också ett fåtal stora skogsägare som äger en stor del av skogsarealen. Detta är tätt sammankopplat med det faktum att Skåne har en hög koncentration av gods, vilket också ger genomslag i skogsägarstatistiken. Det finns femtio privatkontrollerade brukningseenheter som äger mer än 500 hektar skog i Skåne. Dessa femtio enheter äger tillsammans 86 000 hektar skogsmark, vilket motsvarar en fjärdedel av den privatägda skogsmarken (se tabell 4) Vad som särskiljer dessa ägare från övriga privata är att de har ofta har ett högt avkastningskrav på sitt skogsbruk och att de i hög utsträckning samarbetar med varandra i gemensamma driftsbolag för skogen. Skogsstyrelsens erfarenhet är att användningen av främmande trädslag i hög grad koncentrerad till dessa enheter. Ett fåtal personer har alltså mycket stor inverkan på skogen i Skåne.

Tabell 4. Jämförelse mellan de största privata markägarna i Skåne med övriga privata markägare

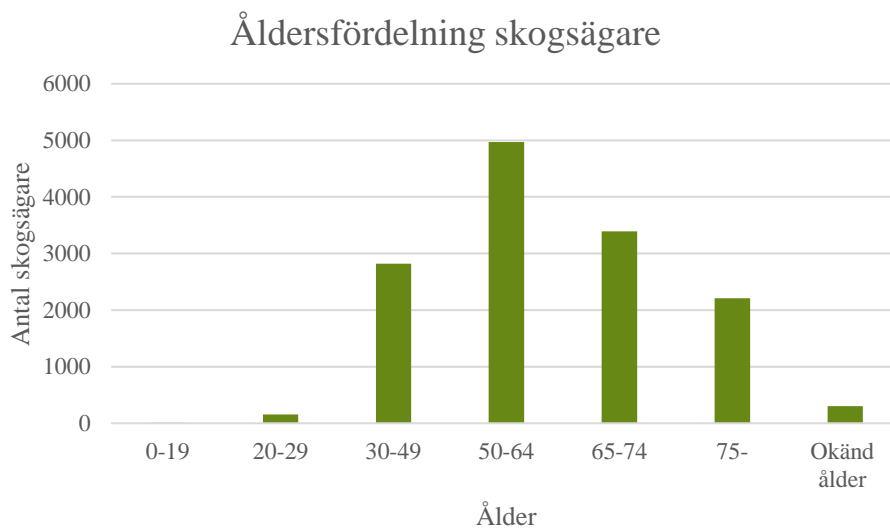
Storlek	Antal brukningseenheter	Skogsareal	Jordbruksmark
< 500 ha skog	50	85 780 ha	42 695 ha
Alla	10 353	329 000 ha	430 000 ha

14 Skogsägare

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Privata skogsägare	15 866 st	100 %	Minskande antal	Fler	320 000 st
*varav kvinnor	6269 st	40%	Ökande andel	Likvärdigt	40 %
*medelålder	60 år	-	Kraftigt ökande	-	60 år
*närboägd	70 %	-	Ökande	Likvärdigt	68 %
*utboägd/delvis utboägd	30 %	-	Minskande	Likvärdigt	32 %

Kommentar: Antalet privata skogsägare i Skåne uppgår till 15 866 stycken, varav 40 % är kvinnor. Detta är något högre än rikssnittet på 38 %. Den skånske skogsägaren är i genomsnitt 60 år gammal. 2006 var medelåldern 57 år bland män och 56 år bland kvinnor.

De flesta skogsägare bor i närheten sin skogsfastighet och andelen närboende och utboende är likvärdig med riket i stort. Trenden är däremot att fler och fler bor på sina fastigheter, vilket avviker mot riket i stort. Troligtvis är det bostadsmarknaden i Skåne samt gott om tätortsnära skogsfastigheter förklaringen till detta.

Figur 10. Fördelning av skogsägare i olika åldersgrupper i Skåne.

Ägare med okänd ålder (figur 10) är huvudsakligen utländska ägare. Flest antal utländska markägare bor i Danmark och Tyskland följt av Schweiz, Storbritannien och Island. För de tre senare rör det sig främst om svenskar som flyttat utomlands som fortfarande äger skog i Skåne och inte utländska medborgare som köpt skog i Sverige.

15 Självverksamhet

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Självverksamhet			-	-	15%
*gallring, volym	54 600 m ³ sk	5 %	Minskande	-	-
*övrig huggning (ej slutavverkning)	26 000 m ³ sk	2,5 %	-	-	-
*röjning, hektar	(8 700 ha)	(67%)	-	-	-

Kommentar: Skogsbrukets datacentral (från 2018 Biometria) anger att 15% av virkesvolymen kommer från självverksamma skogsägare på riksnivå. Tyvärr är informationen om hur stort andel av skogsarbetet de skånska skogsägarna gör själva mycket bristfällig. Sammanställningen bygger på enkätsvar från slumpvis utvalda skogsägare. Utifrån detta har man kommit fram till att de skånska markägarna står för ungefär 5% av den gallrade volymen årligen och att trenden är minskande. De hugger också en del övrigt virke, vilket torde vara virke från dikeskanter, åkerkanter, betesmarker mm. Vilken typ av virke som huggs är inte specificerat men en ganska stor andel torde vara brännved för eget behov. De skånska markägarna verkar också stå för stor del av den areal som röjs årligen, hela 67%! Denna siffra kan starkt ifrågasättas, men indikerar att röjning i hög grad görs självverksam. Plantering, som är den åtgärd som har högst andel självverksamhet generellt sett i Sverige, kunde tyvärr inte redovisas på grund av för osäkert underlag.

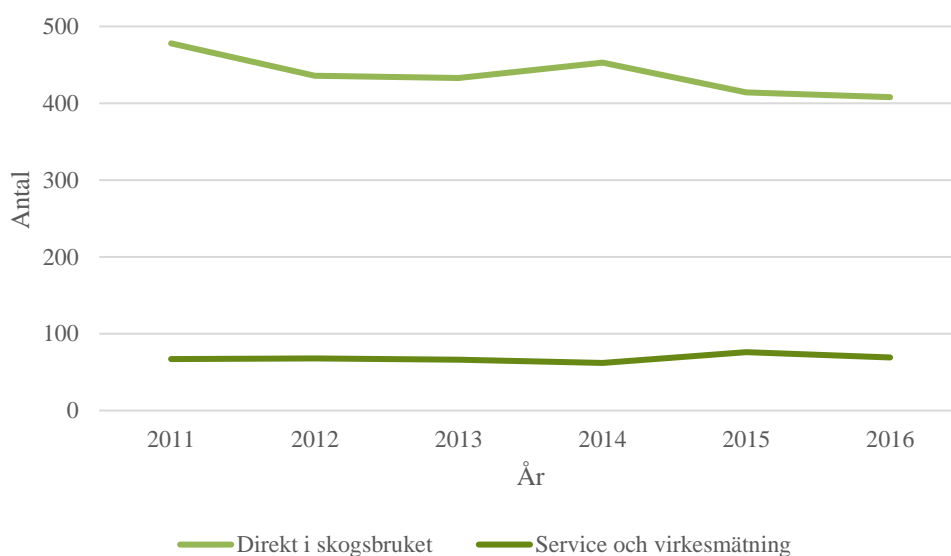
11. Skånes skogsägare röjer fortfarande i hög utsträckning själva.

16 Arbetskraft

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Årsverken i skogsbruket	800 st	100 %	Ökande	Likvärdigt	16 360 st
*varav entreprenörer	495 st	62 %	Ökande	Likvärdigt	8 760 st
*storskaligt skogsbruk	90 st	11 %	Ökande	Likvärdigt	1 250 st
*småskaligt skogsbruk	216 st	27 %	Stabil	Likvärdigt	6 350 st
Sysselsatta i skogsbruket	503 st	100%	Minskande	Okänt	
*varav skogsskötsel företag	188 st	37 %	Svagt ökande	Okänt	
*varav avverkningsföretag	220 st	44 %	Minskande	Okänt	
*varav övriga skogsbruksföretag	26 st	5 %	Minskande	Okänt	
*varav virkesmätning	10 st	2 %	Minskande	Okänt	
*varav övriga serviceföretag	69 st	13 %	Stabil	Okänt	

Kommentar: Arbetskraftsåtgången i skogsbruket mäts i årsverken. Ett årsverke motsvarar alltså vad en heltidsanställd skogsarbetare presterar på ett år. Hit räknas alltså tidsåtgång till alla skogliga arbetsmoment, från markberedning och plantering till slutavverkning. Arbetskraftsåtgången i Skåne motsvarar alltså 800 heltidsanställda i skogsbruket. En del av arbetet utförs av entreprenörer, annat utförs av självverksamma. Lite drygt 500 personer arbetar i skogsbruket, men borträknat serviceföretag (verkstäder, maskinförsäljare etc.) arbetar 420 personer direkt i skogsbruket i Skåne. Tyvärr finns inga uppgifter om hur stor del av arbetskraften som kommer utomlands ifrån samt vilka länder.

Sysselsatta i skogsbruket

Figur 12. Visar antalet sysselsatta direkt i skogsbruket, samt sysselsatta i nära relaterad verksamhet i Skåne.

17 Ekonomiska stöd till skogsbruket

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Ekonomiska stöd till skogsbruket årligen	9,4 milj. kr.	100%	Varierande	Mer	-
*ädellövsstöd	8,7 milj. kr	92 %	-	Mer	11,3 milj
*NOKÅS	500 t kr	5 %	-	Mindre	10 milj.
*Landsbygdsprogrammet	300 t kr.	3%	-	Okänt	-

Kommentar: De ekonomiska stöd som betalas ut till skogsbruket i Skåne kan delas in i stöd till ädellövskogsbruket samt stöd till miljövårdsåtgärder i skogen. Stödprogrammet skogens miljövården, som finansieras via landsbygdsprogrammet, syftar till att göra punktåtgärder för natur- och kulturmiljön i skogen efter schablonbelopp. NOKÅS-stödet (natur och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen) är inriktat på omfattande åtgärder, där större möjlighet finns till att göra åtgärder för kulturmiljön.

Ädellövsstöden fördelar sig främst på röjningsåtgärder, följt av föryngringsåtgärder (tabell 5). Bokskogsskötsel står för den största kostnaden, följt av ek. Ek är ett dyrare trädslag per arealenhet att ta odla än bok.

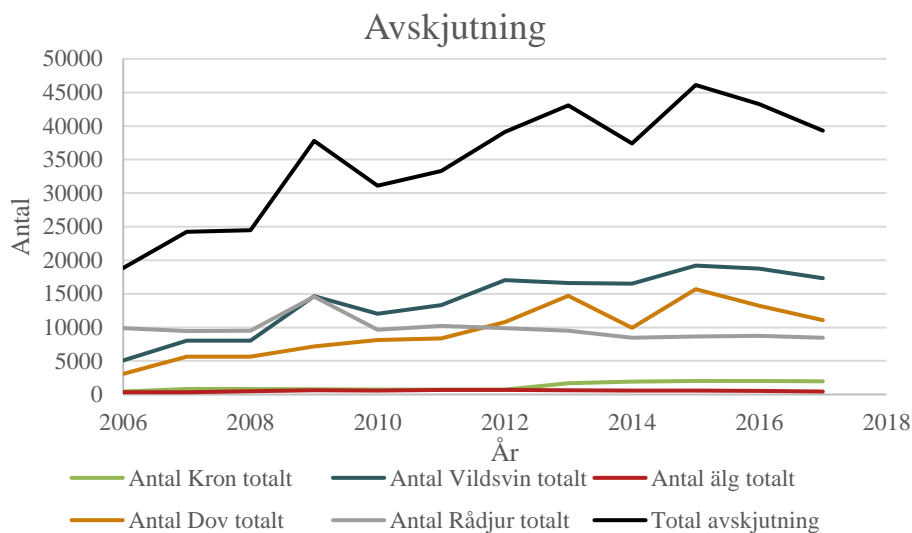
Tabell 5. Visar de vanligaste stödberättigade åtgärderna för ädellövskog i Skåne i antal, areal och stödsumma (2017 års siffror).

Åtgärd	Antal ärenden	Areal, ha	Ersättning, kr
Bok - Föryngring	41	135	230 691
Bok - Föryngring samma trädslag	122	560	1 135 880
Bok - Röjning	230	1068	2 747 023
Ek - Föryngring samma trädslag	8	16	534 624
Ek - Föryngring - Byte av trädslag efter skada	6	12	482 666
Ek - Grärensning	48	93	450 424
Ek - Hjälpplantering	11	18	62 312
Ek - Röjning	89	322	951 569
Ek - Nyanläggning	9	23	745 547
Ek - Nedtagning av stängsel	25	34	299 680
Summa vanligaste åtgärder	589	2281	7 640 416
Totalt stöd 2018	650	2438	8 698 180

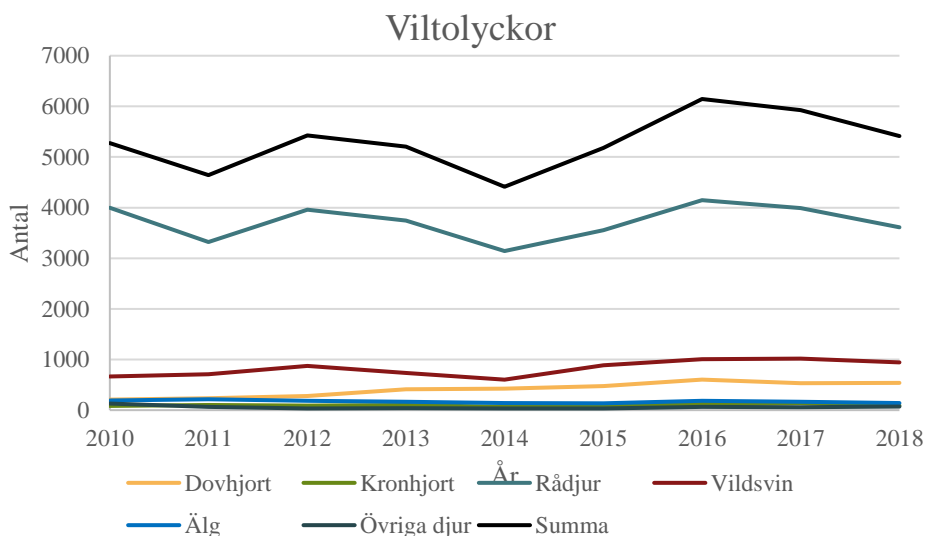
18 Viltstammar och betesskador

Fakta	Skåne			Jämförelse	
	Värde	Andel	Kortsiktig trend	Grannlän	Riket
Viltstammar	-	-	Ökande	Mer	-
Färska betesskador, tall	13 %	-	Stabil	Något mindre	13 %
*skogsstyrelsens mål	5 %	-	-	-	5 %

Kommentar: Några färska siffror på hur stora viltstammarna av klövvilt i Skåne är finns tyvärr inte. Avskjutningsstatistiken och viltolyckorna pekar dock på en uppåtgående trend som har börjat plana ut. Framförallt stammarna av vildsvin och dov har ökat kraftigt de senaste 10 åren (figur 13).

Figur 13. Avskjutning av klövvilt Skåne.

Figur 14. Antalet viltolyckor i Skåne fördelat på olika villtyper.

Betesskadorna, som sammanställs via älgbetesinventeringen, visar på att cirka 13 % av ungtallarna betas årligen i Skåne. Siffran är stabil hög men har minskar något enligt senaste inventeringen. Skogsstyrelsens mål är maximalt 5 % av tallstammarna skall betas årligen och att maximalt 7 av 10 ungtalar skall vara betade när de når 5 meters höjd. Betetrycket är alltså 2,5 gånger högre än det som skogsstyrelsens kan acceptera.

19 Källförteckning

- Kap 1. Samtliga källor (se nedan).
- Kap 2. Riksskogstaxeringen, skogsstyrelsen och skatteverket.
- Kap 3. – Kap 6. Riksskogstaxeringen
- Kap 7. Skogsstyrelsen och VMF syd
- Kap 8. Skogsstyrelsens egen statistik (Avverkningsanmälan)
- Kap 10. Skogsstyrelsen (röjningsareal från riskogstaxeringen)
- Kap 11. Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen
- Kap 12. Fastighetsregistret
- Kap 13. Fastighetsregistret (framtaget av skogsstyrelsen)
- Kap 14. Fastighetsregistret
- Kap 15. Skogsstyrelsen (vi enkätundersökning)
- Kap 16. Skogsstyrelsen och Statistiska centralbyrån
- Kap 17. Skogsstyrelsen (via egen intern statistik)
- Kap 18. Svenska jägareförbundet (avskjutningsstatistik),
Trafikolycksrådet, ÄBIN

20 . Läs mer

Skogsstyrelsens statistikdatabas – Samlar all möjlig data kring skogsbruket:
<http://pxweb.skogsstyrelsen.se/pxweb/sv/?rxid=c6514a37-d6a5-44a9-8202-ebb65aa6f69c>

Riksskogstaxeringens statistikdatabas – statistik kring skogliga grunddata:
<http://skogsstatistik.slu.se/pxweb/sv/OffStat/?rxid=5ba0074b-6c17-4198-b495-9d11dffa5c37>

Skogsdata 2018 – Sammanställning och presentation av riksskogstaxeringens insamlade data:
https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/rt/dokument/skogsdata/skogsdata_2018_webb.pdf

Statistik om skogsägande 2017 – Skogsstyrelsens sammanställning över skogsägare och fastigheter:
<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/publikationer/2018/rapport-2018-12-strukturstatistik-statistik-om-skogsagande-2017.pdf>

Skogsstatistiskt årsbok 2014 – Ger en bra överblick över historisk utveckling och innehåller fortfarande mycket relevant fakta, trots att sista upplagen gavs ut 2014:
<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/statistik/historisk-statistik/skogsstatistisk-arsbok-2010-2014/skogsstatistisk-arsbok-2014.pdf>